

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 222/05-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. februára 2006 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť A. Z., bytom K.; D. Z., bytom K., a Z. B., bytom K., zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 30/93 (predtým na Mestskom súde v Košiciach pod sp. zn. 27 C 347/90) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 30/93 porušil základné právo A. Z., D. Z. a Z. B., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 30/93 p r i k a z u j e k o n ať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. A. Z., D. Z. a Z. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť s'ťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 15 354 Sk (slovom pätnásťtisíc tristopäťdesiatštyri slovenských korún) na účet ich právnej zástupkyne advokátky JUDr. I. R., K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 12. októbra 2005 č. k. I. ÚS 222/05-22 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) s'ťažnosť A. Z., bytom K.; D. Z., bytom K., a Z. B., bytom K. (ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a namietaného porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 30/93 [predtým na Mestskom súde v Košiciach (ďalej len „súd“) pod sp. zn. 27 C 347/90].

2. Zo s'ťažnosti vyplýva, že právna predchodkyňa s'ťažovateľov Z. Z. (zomrela 29. apríla 1998) ako navrhovateľka v 2. rade podala 28. marca 1990 na súde návrh na začatie

konania. Tento súdny spor nie je dosiaľ právoplatne skončený. Postup okresného súdu, najmä od roku 1994, keď bol odvolacím súdom zrušený (18. marca 1994) prvostupňový rozsudok, považujú sťažovatelia za porušenie nimi označených základných práv.

3. Sťažovatelia okrem vyslovenia porušenia základných práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru a prikázania okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov žiadali priznať každému z nich finančné zadosťučinenie v sume po 100 000 Sk a náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom z 11. novembra 2005 písomne vyjadril okresný súd (Spr 1325/05). K uvedenému vyjadreniu zaujala stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 15. decembra 2005 právna zástupkyňa sťažovateľov.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

V súvislosti s posudzovaným konaním ústavný súd pripomína, že vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k tzv. zbytočným prietahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo 15. februára 1993 (napr. I. ÚS 108/02).

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených dokladov, z písomných vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 30/93 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav predmetného konania:

A.

- v období do 15. februára 1993

Dňa 28. marca 1990 podali na súde navrhovateľ v 1. rade Š. P. a navrhovateľka v 2. rade Z. Z., právna predchodkyňa sťažovateľov, proti odporcom J. P., V. O. a M. O. návrh na začatie konania o čiastočnú neplatnosť kúpnej zmluvy (toto konanie sa viedlo na súde pod sp. zn. 27 C 347/90 a v súčasnosti sa vedie na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 30/93 a dosiaľ nie je právoplatne skončené).

Dňa 11. júla 1990 sa žalovaní vyjadrili k žalobe.

Súd výzvou z 31. augusta 1990 vyzval navrhovateľov (t. j. aj právnu predchodkyňu sťažovateľov) na oznámenie čísla dedičského spisu po J. P., čo oznámili súdu 7. septembra 1990.

Navrhovatelia 9. októbra 1990 žiadali súd o vypočutie nimi navrhnutých svedkov.

Súd 25. októbra 1990 stanovil termín pojednávania na 28. november 1990.

Odporcovia 16. novembra 1990 splnomocnili JUDr. M. U. zastupovaním v spore.

Dňa 28. novembra 1990 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie (za prítomnosti všetkých účastníkov konania), ktoré bolo odročené na 11. december 1990 pre chorobu zákonnej sudkyne.

Pojednávanie konané 11. decembra 1990 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) bolo odročené na neurčito. Súd uložil navrhovateľom oznámiť okruh účastníkov na strane žalovaných (splnené 20. decembra 1990).

Súd žiadosťou z 21. decembra 1991 vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na doručenie 3 odpisov žaloby (ktoré boli doručené pôvodne ešte 26. februára 1991; požadované bolo predložené súdu 27. februára 1991).

Súd 29. apríla 1991 stanovil termín pojednávania na 14. máj 1991.

Pojednávanie konané 14. mája 1991 bolo po vypočutí navrhovateľov a dvoch odporcov odročené na 21. máj 1991, kedy budú vypočutí ostatní odporcovia (5).

Na pojednávaní 21. mája 1991 boli vypočutí štyria odporcovia. Pojednávanie bolo odročené na 5. júna 1991, kedy bude vykonaná obhliadka na mieste samom.

Dňa 5. júna 1991 sa vykonala obhliadka za prítomnosti navrhovateľov a piatich odporcov a právnych zástupcov účastníkov.

Pojednávanie (vytýčené 29. augusta 1991) konané 17. septembra 1991 (prítomní účastníci a piati svedkovia) bolo po vypočutí časti svedkov odročené na 29. október 1991.

Navrhovatelia 7. októbra 1991 navrhli v konaní vypočuť ďalšieho nimi označeného svedka.

Pojednávanie konané 29. októbra 1991 bolo po vypočutí piatich svedkov odročené na neurčito. Súd uložil navrhovateľom upresniť okruh účastníkov na strane odporcov (okruh účastníkov oznámili súdu dňa 22. novembra 1991).

Navrhovatelia 12. decembra 1991 žiadali o nariadenie znaleckého dokazovania znalcom z odboru geodézie.

Súd 7. februára 1992 vyžiadal k veci sa týkajúce dedičské spisy zo Štátneho notárstva v K.

Súd uznesením z 10. júla 1992 nariadil znalecké dokazovanie znalcom Ing. O. H. (proti tomuto uzneseniu podala časť odporcov 30. júla 1992 odvolanie).

Súd 27. augusta 1992 postúpil spis odvolaciemu súdu.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 29. septembra 1992 zrušil uznesenie súdu I. stupňa vo výroku, ktorým bolo uložené odporcom zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, a vrátil vec na nové konanie (súd nepreskúmal, či sú splnené podmienky na oslobodenie časti odporcov od súdnych poplatkov).

Súd 14. októbra 1992 zaslal spis znalcovi.

Dňa 5. decembra 1992 Ing. H. zaslal súdu vyúčtovanie znalečného spolu so znaleckým posudkom.

Súd uznesením z 9. decembra 1992 priznal znalcovi znalečné.

Dňa 9. decembra 1992 súd zaslal znalecký posudok účastníkom konania.

Podaním zo 6. januára 1993 sa odporca V. P. vyjadril k znaleckému posudku.

Navrhovatelia sa podaním z 13. januára 1993 vyjadrili k znaleckému posudku.

Podaním zo 14. januára 1993 sa odporcovia J. P., V. O. a jeho manželka M. O. vyjadrili k znaleckému posudku.

- v období po 15. februári 1993

Okresný súd 11. marca 1993 zaslal znalcovi vyjadrenia účastníkov a žiadal o doplnenie znaleckého posudku v zmysle ich pripomienok.

Dňa 18. marca 1993 znalec doplnil znalecký posudok.

Okresný súd 14. apríla 1993 stanovil termín pojednávania na 3. máj 1993 (predvolanie doručené právnym zástupcom účastníkov a 1 svedkovi).

Navrhovatelia podaním z 27. apríla 1993 žiadali okresný súd, aby znalca predvolal na pojednávanie.

Dňa 2. mája 1993 navrhovatelia podali stanovisko k doplnku k znaleckému posudku.

Pojednávanie konané 3. mája 1993 bolo za účelom predvolania znalca odročené na 26. máj 1993 (okresný súd na pojednávanie predvolal znalca a svedka Š. B.).

Na pojednávaní konanom 26. mája 1993 bol vypočutý znalec. Právny zástupca navrhovateľov požiadal o predĺženie lehoty na upresnenie petitu žaloby. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito.

Dňa 16. júna 1993 bolo podané na súde podanie navrhovateľov s návrhom rozsudku.

Okresný súd 22. júna 1993 stanovil termín pojednávania na 12. júl 1993.

Dňa 7. júla 1993 sa vyjadrili odporcovia k návrhu zo 16. júna 1993.

Dňa 12. júla 1993 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyniesol rozsudok, ktorým návrh zamietol a

- navrhovateľom uložil zaplatiť trovy štátu a odporcom trovy konania,

- navrhovateľom a odporcovi Š. B. okresný súd nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia 30. augusta 1993 odvolanie.

K tomuto odvolaniu sa 8. septembra 1993 vyjadrili odporcovia.

Okresný súd 13. septembra 1993 doručil súdny spis krajskému súdu.

Podaním zo 6. decembra 1993 na krajskom súde právny zástupca navrhovateľov požiadal okresný súd o odročenie pojednávania nariadeného na 16. december 1993 z dôvodu kolízie termínov (termín bol zrušený 6. decembra 1993).

Navrhovatelia predložili 20. januára 1994 krajskému súdu dodatok k odvolaniu, ku ktorému sa vyjadrili odporcovia 24. januára 1994.

Pojednávanie konané 27. januára 1994 bolo po vypočutí účastníkov odročené na 1. február 1994. Tento termín bol z dôvodu práceneschopnosti referujúceho sudcu zrušený.

Krajský súd uznesením sp. zn. 13 Co 284/93 z 18. marca 1994 zrušil rozsudok okresného súdu I. stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie.

Súdny spis bol vrátený okresnému súdu 19. apríla 1994 a uznesenie krajského súdu bolo účastníkom doručené 26. apríla 1994.

Podaním z 19. mája 1994 navrhovatelia navrhli vo veci vykonať dôkazy a žiadali okresný súd o urýchlené určenie termínu pojednávania.

Navrhovatelia 21. októbra 1994 urgovali stanovenie termínu pojednávania.

Okresný súd 2. novembra 1994 požiadal katastrálny úrad o odpisy listov vlastníctva.

Navrhovatelia 7. februára 1995 požiadali okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.

Okresný súd 24. apríla 1995 stanovil termín pojednávania na 4. máj 1995.

Na pojednávaní konanom 4. mája 1995 boli vypočutí účastníci konania. Pojednávanie bolo odročené na 1. jún 1995 za účelom vypočutia ďalších (dvoch) odporcov.

Na pojednávaní konanom 1. júna 1995 boli vypočutí odporcovia Š. B. a V. P. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom ďalšieho doplnenia dokazovania.

Odporcovia J. A. a J. P. 14. júna 1995 vzniesli protinávrh.

Okresný súd uznesením z 12. decembra 1995 nariadil znalecké dokazovanie z odboru geodézie a kartografie znalcom Ing. D. J. Uznesenie bolo doručené účastníkom (okrem odporkyne M. B.) v januári 1996.

Ing. D. J. 26. januára 1996 oznámil okresnému súdu, že už nie je znalcom.

Okresný súd uznesením z 2. februára 1996 ustanovil namiesto znalca Ing. D. J. znalca Ing. V. D. Uznesenie bolo doručované účastníkom v mesiacoch február až marec 1996.

Dňa 28. mája 1996 bolo doručené okresnému súdu oznámenie Ing. D. V., ktorý navrhol, aby bol vo veci ustanovený iný znalec, lebo on požiadal o „*vymazanie zo zoznamu znalcov zo zdravotných dôvodov*“.

Okresný súd uznesením zo 7. júna 1996 zrušil uznesenie z 2. februára 1996 a ustanovil znalca Ing. K. K.

Znalec 1. júla 1996 požiadal „aby súd mu zložil zálohu na úkony spojené s vypracovaním znaleckého posudku...“

Okresný súd uznesením zo 14. augusta 1996 navrhovateľom uložil povinnosť zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dôkazu, ktorý uhradili 28. augusta 1996.

Navrhovatelia 16. septembra 1996 predložili okresnému súdu potvrdenie (poukážky) o uhradení preddavku na trovy.

Navrhovatelia 1. októbra 1996 žiadali okresný súd o zaslanie spisového materiálu ustanovenému znalcovi.

Znalec Ing. K. K. predložil okresnému súdu znalecký posudok. Posudok bol doručený účastníkom konania (okrem M. B. a K. Z.) v mesiacoch máj, jún 1997.

Na dopyt okresného súdu zo 16. júna 1997 Obvodný úrad K. dňa 30. júna 1997 oznámil, že M. B. zomrela.

Odporcovia v I. až III. rade 29. júla 1997 predložili okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku.

Okresný súd listom z 19. augusta 1997 požiadal notárku JUDr. E. P. o oznámenie okruhu dedičov po M. B.

Okresnému súdu bolo 20. augusta 1997 doručené vyjadrenie navrhovateľov k znaleckému posudku (notárka 4. septembra 1997 oznámila okresnému súdu mená dedičov).

Navrhovatelia sa 6. októbra 1997 vyjadrili k znaleckému posudku Ing. K. K.

Okresný súd uznesením zo 7. apríla 1998 priznal znalcovi Ing. K. K. odmenu a náhradu hotových výdavkov (uznesenie napadli dovolaním navrhovatelia a aj odporcovia 4. mája 1998).

Okresný súd 7. apríla 1998 stanovil termín pojednávania na 9. jún 1998 (ktoré 1. júna 1998 odročil na neurčito).

Podaním z 11. mája 1998 sťažovatelia a navrhovateľ v 1. rade oznámili okresnému súdu, že navrhovateľka v 2. rade Z. Z., rod. P., dňa 29. apríla 1998 zomrela. Sťažovatelia oznámili okresnému súdu, že vstupujú do tohto konania (ako jediní dedičia) na strane navrhovateľov po navrhovateľke v 2. rade Z. Z. (v predmetnom podaní sťažovatelia predložili plnomocenstvo pre advokáta a žiadali, aby všetky podania a predvolania týkajúce

sa tejto veci boli doručované tomuto advokátovi, a oznámili, že berú termín pojednávania nariadeného na 9. jún 1998 na vedomie a tohto pojednávania sa zúčastnia).

Okresný súd 1. júna 1998 vydal upovedomenie o odročení (odvolaní) pojednávania stanoveného na 9. jún 1998 na neurčito.

Okresný súd požiadal 18. septembra 1998 notára JUDr. P. o oznámenie okruhu dedičov po Z. Z. (odpoveď bola doručená okresnému súdu 7. októbra 1998).

Okresný súd 2. októbra 1998 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby oznámil, či zastupuje dedičov po nebohej Z. Z. (pozri vyššie podanie z 11. mája 1998).

Sťažovatelia 14. októbra 1998 urgovali na okresnom súde vytýčenie termínu pojednávania a z dôvodu hospodárnosti žiadali o zaslanie ich stanoviska súdnemu znalcovi ešte pred pojednávaním.

Okresný súd 28. decembra 1998 stanovil termín pojednávania na 12. január 1999.

Na pojednávaní konanom 12. januára 1999 boli vypočutí znalec a na pojednávaní prítomní účastníci. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania.

Okresnému súdu bola 14. januára 1999 oznámená adresa bydliska odporcu v 1. rade.

Okresný súd 21. januára 1999 požiadal katastrálny úrad o zaslanie výpisu z pozemkovej knihy (výpis bol predložený okresnému súdu 8. februára 1999).

Sťažovatelia 25. februára 1999 žiadali okresný súd, aby vyniesol rozsudok v nimi navrhnutom znení (uvedené navrhli aj v podaní z 22. marca 1999).

Sťažovatelia 17. mája 1999 predložili okresnému súdu osvedčenie o dedičstve 28. januára 1999 a tiež výpis z listu vlastníctva.

Okresný súd 25. mája 1999 zaslal odporcom podanie navrhovateľov z 25. februára 1999.

Odporkyňa v 6. rade 10. júna 1999 požiadala okresný súd, aby sa zaoberal podaním sťažovateľov z 25. februára 1999 (či nejde o späťvzatie návrhu voči nej).

Sťažovatelia 27. septembra 1999 žiadali okresný súd o vytýčenie termínu pojednávania.

Okresný súd výzvou z 24. januára 2000 vyzval sťažovateľov, aby oznámili, či trvajú na žalobe proti žalovanej v 6. rade K. Z.

Sťažovatelia 1. februára 2000 oznámili okresnému súdu, že trvajú na žalobe aj proti žalovanej v 6. rade.

Sťažovatelia 28. marca 2000, 23. mája 2000 a 8. augusta 2000 žiadali okresný súd o vytýčenie termínu pojednávania.

Okresný súd 27. novembra 2000 stanovil termín pojednávania na 18. január 2001.

Sťažovatelia 10. januára 2001 oznámili okresnému súdu zmenu právneho zástupcu (svojím zastupovaním splnomocnili advokátku JUDr. I. R.).

Dňa 18. januára 2001 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí prítomní účastníci a znalec. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Odporkyňa v 6. rade 22. januára 2001 predložila okresnému súdu dôkazné listiny.

Predseda okresného súdu opatrením z 8. januára 2002 „*presunul*“ predmetnú vec „*do súdneho oddelenia Mgr. D. F.*“.

Sťažovatelia 5. februára 2001 oznámili okresnému súdu skutočnosti, ktoré im boli uložené na pojednávaní konanom 18. januára 2001.

Sťažovatelia 23. júla 2002 žiadali okresný súd o vytýčenie termínu pojednávania.

Sťažovatelia 1. októbra 2002 žiadali okresný súd, aby si pre urýchlenie postupu konania vyžiadal správu od J. P., či je možné doručovať písomnosti okresného súdu M. P. a V. P. (žijúcim v Austrálii) na adresu na území Slovenskej republiky, resp. či mu títo odporcovia neudelili plnomocenstvo na zastupovanie v tomto konaní.

Sťažovatelia 11. decembra 2002 oznámili okresnému súdu, že navrhovateľ v 1. rade Š. P. zomrel 12. októbra 2002, a oznámili mená jeho právnych nástupcov.

Okresný súd 6. mája 2003 vyzval sťažovateľov na upresnenie okruhu žalovaných a na oznámenie, či sťažovatelia trvajú na svojich podaniach z 25. februára 1999 a 17. marca 1999.

Okresný súd výzvou zo 6. mája 2003 vyzval sťažovateľov na oznámenie, či trvajú na svojom odvolaní podanom 4. mája 1998 voči uzneseniu zo 7. apríla 1998 o priznaní odmeny znalcovi Mgr. K. K.

Sťažovatelia 19. mája 2003 požiadali okresný súd o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia k jeho výzve zo 6. mája 2003.

Odporcovia a sťažovatelia 14. mája 2003 a 30. mája 2003 oznámili okresnému súdu, že trvajú na svojom odvolaní.

Sťažovatelia 6. júna 2003 odpovedali na výzvu okresnému súdu zo 6. mája 2003.

Okresný súd 10. septembra 2003 postúpil spis krajskému súdu.

Krajský súd uznesením sp. zn. 13 Co 264/03 z 19. novembra 2003 potvrdil uznesenie okresného súdu zo 7. apríla 2002 (súdny spis bol doručený okresnému súdu 22. decembra 2003 a uznesenie bolo doručované právnym zástupcom účastníkov 12. marca 2004).

Okresný súd uznesením z 25. mája 2004 pripustil, aby do konania na strane odporcov pristúpili ďalší účastníci, a pripustil aj zmenu petitu v zmysle návrhu zo 6. júna 2003.

Okresný súd 31. mája 2004 požiadal notára JUDr. P. S. o oznámenie okruhu dedičov po Š. P. a katastrálny úrad o výpisy z listu vlastníctva (notár 11. júna 2004 oznámil okruh dedičov a Správa katastra K. – okolie postúpila žiadosť okresného súdu pracovisku Správy katastra K. Túto skutočnosť oznámila okresnému súdu 14. júna 2004).

Okresný súd 17. septembra 2004 zisťoval pobyt A. B. a J. B.

Okresný súd uznesením z 29. apríla 2005 uložil odporcom písomne sa vyjadriť k pripojenému návrhu a pokračoval v zisťovaní miesta pobytu A. B. a J. B. (Register obyvateľov Slovenskej republiky 13. mája 2005 oznámil, že menovaní sa v evidencii občanov Slovenskej republiky nenachádzajú).

Notár 9. mája 2005 oznámil okruh dedičov po poručiteľovi Š. P.

Na pojednávaní konanom 6. júna 2005 boli vypočutí prítomní účastníci. Pojednávanie bolo odročené na 22. september 2005 s tým, že naň budú opätovne predvolaní navrhovatelia v 1. rade a odporcovia v 3. až 6. rade, 8., 9., 12. a 13. rade.

Okresný súd 13. júna 2005 vyzval sťažovateľov na oznámenie ďalších skutočností a na predloženie výpisov z listov vlastníctva (sťažovatelia sa 29. júna 2005 vyjadrili k predmetnej výzve a predložili požadované výpisy).

Okresný súd 12. septembra 2005 opätovne na Ústrednej evidencii obyvateľov Slovenskej republiky, Generálnom riaditeľstve Ústrednej evidencie väzňov a Okresnom riaditeľstve policajného zboru zisťoval miesto pobytu A. B. a J. B. (uvedené inštitúcie oznámili požadovanú adresu).

Na pojednávaní konanom 22. septembra 2005 (prítomní navrhovatelia v 2., 3., 5. a 7. rade a odporca v 2. rade) boli vypočutí prítomní účastníci. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovatelia predložia doklady o právnom nástupníctve po

M. P. a po zosnulej odporkyni v 1. rade J. P. (právna zástupkyňa navrhovateľov 10. októbra 2005 oznámila okresnému súdu požadované mená a adresy).

Súdny spis sp. zn. 12 C 30/93 bol predložený ústavnému súdu 18. novembra 2005 na nahliadnutie.

B.

K sťažnosti bola pripojená odpoveď predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 2396/04 z 8. apríla 2004 na sťažnosť navrhovateľky Z. P. na prietahy v konaní zo 6. apríla 2004, v ktorej uviedol: „(...) *Po prešetrení som zistil, že vaša sťažnosť je dôvodná. Je pravdou, že posledné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo dňa 18. 1. 2001, ako i skutočnosť, že v danom konaní k určitým prietahom došlo.*

Uvedená situácia bola spôsobená objektívnymi dôvodmi, a to zmenou zákonných sudcov v danom konaní, ako aj enormnou zaťaženosťou v súčasnosti vo veci konajúcej sudkyne Mgr. D. F., v súdnom oddelení ktorej je aj v súčasnosti 745 nevybavených vecí. (...)“

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 30/93 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietahov (...)“, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 11. novembra 2005 podal prehľad úkonov súdu od nápadu veci a uviedol: „... *Vzhľadom na vyššie uvedení chronológiu vo veci vykonaných úkonov je nutné pripustiť, že dané konanie nevykazovalo počas celých rokov trvania sporu známky úplnej bezprietahovosti. Uvedená situácia ale bola spôsobená predovšetkým objektívnymi dôvodmi, spočívajúcimi v opakovanej zmene zákonných sudcov*

v konaní, ale i skutkovou obtiažnosťou sporu, ktorú napokon pripúšťajú i samotní sťažovatelia. Túto skutkovú obtiažnosť je nutné vidieť v procesných prekážkach pri zisťovaní okruhu dedičov, resp. dedičov po ukončení dedičských konaní po účastníkoch, ktorí v priebehu konania zomreli, prekážkami pri doručovaní zásielok niektorým z účastníkov konania, ale i nutnosťou vykonať vo veci rozsiahlejšie dokazovanie s využitím viacerých dôkazných prostriedkov.

Pri zohľadnení mnou uvádzaných argumentov považujem sťažovateľmi požadované finančné zadosťučinenie za neprimerane vysoké. (..)“

3. Sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedli: „...Vo vzťahu k vyjadreniu odporcu považujeme za potrebné poukázať na to, že ani samotný odporca netvrdí, že by v konaní nedochádzalo k prieťahom. Táto skutočnosť je nakoniec zrejmá tak z chronológie obsiahnutej v našej sťažnosti, ako aj vo vyjadrení odporcu.

Ako sme už uviedli, v konaní sú obdobia úplnej nečinnosti odporcu a obdobia, v ktorých odporca vykonával úkony, ktoré nesmerovali k naplneniu účelu občianskeho súdneho konania, teda k prejednaniu veci tak, aby ochrana práv účastníkov bola rýchla a účinná.

Pokiaľ odporca poukazuje na to, že v priebehu konania došlo k úmrtiam viacerých účastníkov, táto skutočnosť nemôže zbaviť ani len čiastočne odporcu zodpovednosti za neprimeranú dĺžku konania, pretože k zmene okruhu účastníkov konania dochádzalo predovšetkým v dôsledku toho, že konanie trvalo dlho.

Nám sťažovateľom nie je jasné, čo mal odporca na mysli, keď konštatoval, že v konaní je nutné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie, pretože od 12. 12. 1995, kedy bolo nariadené znalecké dokazovanie, nebolo žiadne iné dokazovanie tohto druhu nariadené a odporca zasielal výzvy alebo opakovane vypočúval účastníkov o tých istých skutočnostiach.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na dôvody, ktoré sme uviedli vo svojej sťažnosti, považujeme výšku primeraného zadosťučinenia za primeranú a žiadame, aby ju ústavný súd, ak našej sťažnosti vyhovie, priznal v plnej výške a zároveň nám priznal náhradu trov konania.(..)“

4. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka a postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že občianskoprávne konanie (vo veci vyslovenia čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy), síce začalo 28. marca 1990, teda pred viac ako 15 rokmi, a nie je k dnešnému dňu ešte právoplatne skončené, ale ústavný súd je oprávnený posudzovať len obdobie po 15. februári 1993 (pozri prvý bod II. časti nálezu).

Obdobie, ktoré v dôsledku toho bude ústavný súd brať do úvahy, prekročilo teda 13 rokov. K tomu však ústavný súd považuje za potrebné upresniť, že ak nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže zohľadniť aj stav konania k uvedenému dátumu (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00 a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Vzhľadom na to, že sťažovatelia vstúpili do konania 11. mája 1998 (oznámenie sťažovateľov okresnému súdu) na základe univerzálnej sukcesie (zmena účastníkov konania), ústavný súd bude pri posudzovaní činnosti okresného súdu prihliadať aj na obdobie týkajúce sa právnej predchodkyne sťažovateľov.

4.2. Ústavný súd je toho názoru, že uvedená dĺžka konania nebola výlučne závislá od zložitosti občianskoprávneho sporu vedeného v konaní pred okresným súdom ani nebola vyvolaná správaním sťažovateľov.

Ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť (skutkovú, právnu alebo procesnú prekážku), na základe ktorej – samostatne alebo v spojení s inými – by mohol predmetnú vec vrátane konania o nej posúdiť ako vec, ktorej dĺžka by bola spôsobená výlučne jej zložitou. Skutočnosť, že vo veci rozhodoval odvolací súd, že bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcami z odboru geodézie a kartografie, že boli zisťovaní dedičia, neboli skutočnosťami majúcimi výlučný vplyv na dĺžku doterajšieho konania, i keď ho významnou mierou ovplyvnili.

4.3. Podľa názoru ústavného súdu občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako je tomu v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v globále považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do takej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 66/03).

Medzi skutočnosťami (výmena zákonných sudcov a ich enormná zaťaženosť, ako aj zložitnosť posudzovanej veci), ktorými sa túto zdĺhavosť snažil ospravedlniť predseda okresného súdu, ústavný súd nezistil žiadnu takú zásadnú skutočnosť, ktorá by bola dôvodom na ospravedlnenie postupu okresného súdu v doterajšom konaní.

4.4. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mala byť

osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

4.5. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane akcentovania významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Vychádzajúc z predloženej s'ťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vz'ahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné priet'ahy v obdobiach (posudzované po 15. februári 1993):

- od 26. apríla 1994 (doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom) do 24. apríla 1995 (predvolanie na pojednávanie), t. j. 12 mesiacov (keď okresný súd vykonal 2. novembra 1994 jediný procesný úkon, ktorým požiadal katastrálny úrad o odpisy listov vlastníctva);
- od 1. júna 1995 (pojednávanie) do 12. decembra 1995 (uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania), t. j. šesť mesiacov;
- od 19. augusta 1997 (dožiadanie notárom) do 7. apríla 1998 (uznesenie o znalečnom), t. j. sedem mesiacov;
- od 25. mája 1999 (zaslanie podania navrhovateľov odporcom) do 24. januára 2000 (výzva s'ťažovateľom), t. j. osem mesiacov;
- od 1. februára 2000 (oznámenie s'ťažovateľov, že trvajú na žalobe) do 27. novembra 2000 (predvolanie na pojednávanie), t. j. vyše deväť mesiacov;
- od 18. januára 2001 (pojednávanie) do 6. mája 2003 (výzva s'ťažovateľom), t. j. dva roky a tri mesiace;
- od 31. mája 2004 (dožiadanie notárovi) do 29. apríla 2005 (výzva odporcom), t. j. 11 mesiacov,

keď okresný súd v dobre trvajúcej spolu šesť a pol roka bol bezdôvodne nečinný.

4.6. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prerokovanie veci v primeranej lehote

zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie z dôvodu, že *„Dĺžka konania presahujúca 15 rokov je nepochybne takým zásahom do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, že dostatočnou satisfakciou pre sťažovateľov nemôže byť konštatovanie, že ich právo bolo porušené.*

Sťažovatelia považujú za primerané okolnostiam veci, aby im bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk pre každého z nich.“

6.2. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov (pozri body 4.1 až 4.6 tejto časti), ako aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku doterajšieho konania považuje za primerané vo výške po 70 000 Sk pre každého z nich.

6.3. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 22. septembra 2005 a vyjadrenie z 15. decembra 2005. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 15 008 Sk), čo predstavuje odmenu za jeden úkon 2 501 Sk. Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny znižuje o 20 %, t. j. na sumu 2 001 Sk za jeden úkon. Podľa § 18 ods. 4 vyhlášky sa tarifná odmena zvyšuje o daň z pridanej hodnoty (19 %), t. j. na sumu 2 381 Sk, čo predstavuje v danom prípade spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 531 Sk za jeden úkon právnych služieb. Náhrada trov konania za tri úkony právnych služieb v danom prípade predstavuje spolu sumu 7 593 Sk za jedného účastníka konania. Odmena za troch účastníkov konania predstavuje spolu sumu 22 779 Sk. Sťažovatelia požadovali náhradu trov konania v sume 15 354 Sk (5 118 Sk za jedného účastníka konania).

Ústavný súd preto priznal právnej zástupkyni sťažovateľov odmenu v nimi uplatnenej výške.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2006